

Informe de Conjuntura

Foment
del Treball Nacional

Barcelona, març de 2021

TABLA DE CONTENIDO

ENTORN INTERNACIONAL	7
DEMANDA I ACTIVITAT	11
MESURES ECONÒMIQUES ENFRONT DE LA COVID-19	15
AJUDES ICO AI TEIXIT EMPRESARIAL	17
MERCAT DE TREBALL	22
CONSEQÜÈNCIES DE LA COVID-19 SOBRE L'OCUPACIÓ	25
PREUS I FINANÇAMENT	28
SECTOR PÚBLIC	31
SECTOR EXTERIOR	33

RESUM EXECUTIU

La recuperació econòmica es frena a Europa a l'últim trimestre de 2020 i en els primers mesos d'enguany. Països com França o Itàlia cauen, mentre que uns altres com Alemanya i Espanya creixen molt moderadament, després de la forta acceleració generalitzada del tercer trimestre de l'any passat.

Altres economies avançades registren una recuperació consolidada, com són els EUA, el Japó o la Xina.

En aquest sentit, cal assenyalar, que l'FMI millora les seves previsions de creixement econòmic per a 2020 i 2021 perquè, malgrat les diferències observades entre països, a nivell mundial hi ha elements que afavoriran la recuperació, com la política monetària expansiva, els programes de vacunació i els plans d'estímul fiscal anunciats als EUA i el Japó. A més, el segon semestre del 2020 va ser, en general, millor de l'esperat inicialment en tant l'economia ha anat adaptant-se a les restriccions sanitàries que el control de la pandèmia requereix.

La Comissió Europea, per part seva, té unes pitjors previsions a curt termini per a Europa, però millors a mitjà termini. És important destacar que actualment Europa es troba en recessió tècnica, després de dos trimestres consecutius de caiguda intertrimestral del PIB.

La diferència en els ritmes de recuperació entre països es dona, no sols pels diferents programes d'ajudes a famílies i empreses (veure apartats MESURES ECONÒMIQUES ENFRONT DE LA COVID-19 i AJUDES ICO AI TEIXIT EMPRESARIAL), sinó també per la diferent especialització productiva de cada economia. L'evolució dels serveis, a nivell global, està sent més negativa que la de la indústria, per exemple, ja que les limitacions sanitàries tenen especial incidència en sectors com el turisme i el comerç (veure apartat CONSEQÜÈNCIES DE LA COVID-19 EN EL MERCAT DE TREBALL).

Segons l'FMI el comerç de béns s'espera que augmenti un 8% al 2021 i un 6% al 2022, i s'espera que la recuperació sigui més intensa en béns, mentre que es farà més suau en serveis.

També ha de destacar-se que l'Acord entre el Regne Unit i la Unió Europea ha suavitzat un risc important associat a un Brexit sense acord, buidant una incògnita a la incertesa econòmica que porta mesos arrossegant-se.

A mesura que es vagi fent el procés de vacunació sembla que pugui donar-se un major optimisme, que pugui traslladar-se a consum i a demanda interna, a mesura que aquesta vagi avançant amb força, i també se suavitzi la taxa d'estalvi, que en determinats moments va pujar de manera significativa a conseqüència de la por a la pandèmia i als seus efectes sobre l'economia.

No obstant això, encara que segur que podem veure amb optimisme en la majoria de l'activitat econòmica, no seria menys cert que perdurin cicatrius en el teixit econòmic i social, que es traslladin en fallides de negocis, però de llarga durada i amb increment de la desigualtat.

Per tot això, s'ha d'assenyalar, que les mesures d'ajuda directa al món econòmic i social, ha d'implementar-se ràpidament i d'una magnitud molt semblant als imports en termes de PIB que s'han donat en altres països europeus grans a fi d'accelerar la recuperació de l'economia i de l'ocupació, ja que l'espanyola ha estat una de les economies més damnificades.

Per tot això, novament s'ha de demanar una dotació important d'ajudes directes, que fa setmanes se situava sobre els 50.000 milions d'euros, per a equiparar-nos als països grans del nostre entorn. Arribem tard i amb subdotació de recursos, la qual cosa accentua les seqüeles de la crisi.

L'anunci de 11.000 milions d'euros per als sectors més afectats, al nostre entendre, ha d'entendre's com un primer pas, i que entenem que ha d'implementar-se sense demora.

En aquest sentit, es va aplaudir les mesures de suport financer a través dels avals per l'ICO, que va ajudar a evitar una crisi de finançament davant els primers moments de la pandèmia que ha jugat un paper essencial, que s'analitza de manera detallada en el present informe, però que davant l'allargament de la crisi i de les restriccions d'activitat i de moviment per raons de salut pública, exigeixen per a evitar una crisi de solvència, una política d'ajudes directes que compensin, en part, el cost de parar l'activitat per raons sanitàries, i resultaria no equitatiu carregar sobre aquestes empreses i sectors els costos de la crisi sanitària, sense una compensació legítima, encara que sigui parcial, però equivalent a la que es fan en altres països de la Unió Europea.

En ocupació, Espanya i Catalunya han estat també fortament castigades en termes comparatius, tant per la caiguda del PIB com per la seva distribució sectorial i l'adopció de mesures preventives transitòries. Així la caiguda de l'ocupació va ser d'un 3,1%, encara que si ens fixem en el nombre d'hores treballades la caiguda va ser substancialment major, del 6,1%, i donant-se una evolució divergent per sectors i territoris. Així CCAA com Extremadura (+,4%), Murcia (0,4%) i La Rioja (+0,3%) han augmentat l'ocupació entre el quart trimestre de 2019 i de 2020, en canvi, les CCAA que han vist major destrucció d'ocupació han estat Canàries (-12,0%) i Balears (-8,5%) per tenir major dependència del turisme.

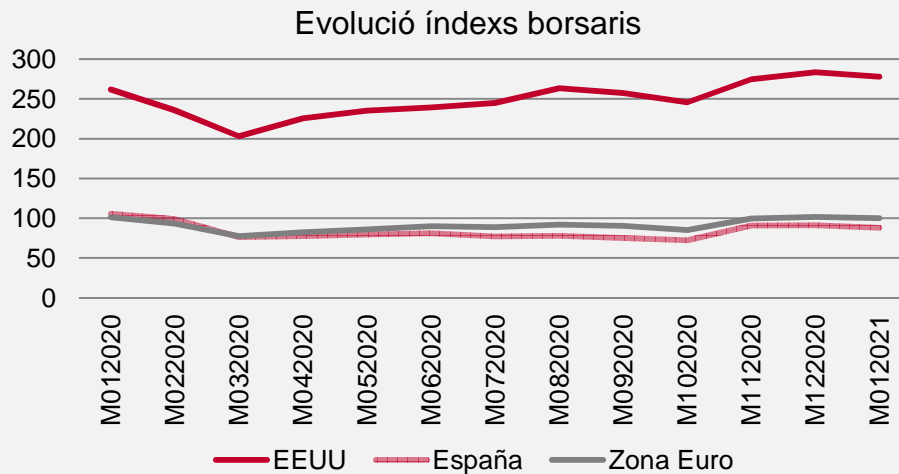
Pel que fa referència a preus, al mes de gener es va incrementar de manera important, abandonant els valors negatius, situant-se en el 0,5% i es congela en el 0% segons l'IPCA per a febrer. Segurament, i a tenor de l'increment de preus de l'energia pot elevar lleugerament l'increment de preus en els pròxims mesos.

Les dades referides al sector públic apunten al fort creixement del dèficit públic, especialment pel fort creixement de la despesa i la menor recaptació impositiva.

Finalment, destacar que en els últims mesos repunten les exportacions de béns, que possiblement segueixen en els pròxims mesos, com apunta l'FMI en la seva recuperació del comerç internacional.

A Espanya i Catalunya, l'evolució dels indicadors de conjuntura en tot el 2020 permet veure l'impacte tan sever que la pandèmia va tenir sobre l'economia, amb caigudes respecte al 2019 entre el 15% i 8% en sectors com a serveis, indústria, comerç, o del 70% en turisme. Tot això, a més, acompanyat per un augment molt important del dèficit públic i una contracció del dèficit comercial.

D'aquesta manera, es preveu que la recuperació a Espanya es consolidi a partir de la segona meitat d'enguany en la mesura que vagi avançant la vacunació i es vagin aixecant les restriccions.

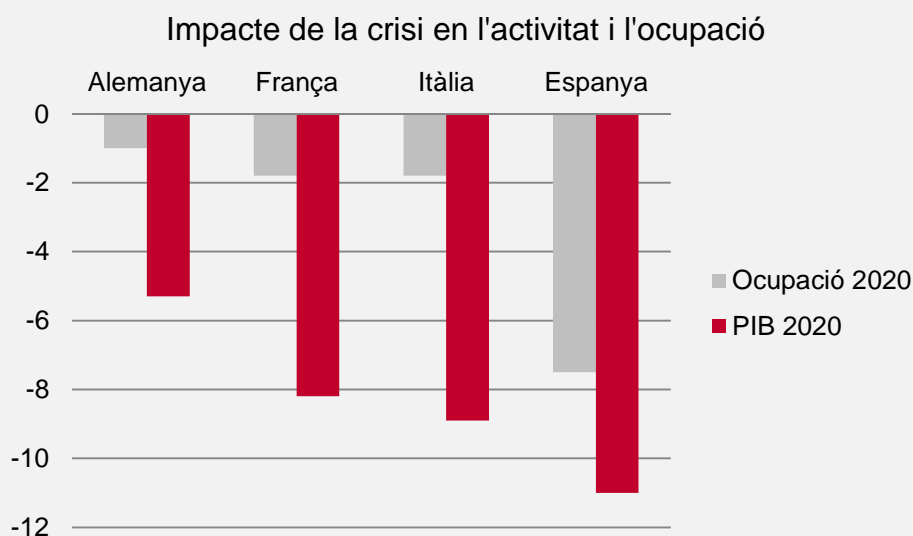

Font: MINECO.
Índex Desembre 2000=100

En relació a l'economia espanyola cal fer un parell de precisions. D'una banda, els mercats financers estan avançant la fase de recuperació a partir de l'anunci del desenvolupament de vacunes i de plans de vacunació contra la COVID-19, mostrat en l'evolució dels índexs borsaris, per a Espanya i altres països, que van repuntar a partir del mes d'octubre de l'any passat.

D'altra banda, és important observar que l'impacte de la crisi sanitària va ser molt profund en totes les economies, que van presentar una caiguda del PIB molt fort. No obstant això, comparativament, la sensibilitat de l'ocupació a canvis en el PIB resulta molt major a Espanya que en altres països, com Alemanya, França o Itàlia. En aquests casos, a diferència de l'economia espanyola, la caiguda de l'ocupació ha estat més continguda, mentre que a Espanya, la forta contracció de l'activitat productiva ha tingut un impacte molt sever en el mercat laboral.

D'aquí, que resulti encara més rellevant assistir als sectors més afectats per a controlar l'efecte devastador de l'enfonsament de l'economia sobre els llocs de treball.

Finalment, en el present informe posem un focus especial analitzant tres aspectes de suma rellevància en aquesta fase de recuperació econòmica:

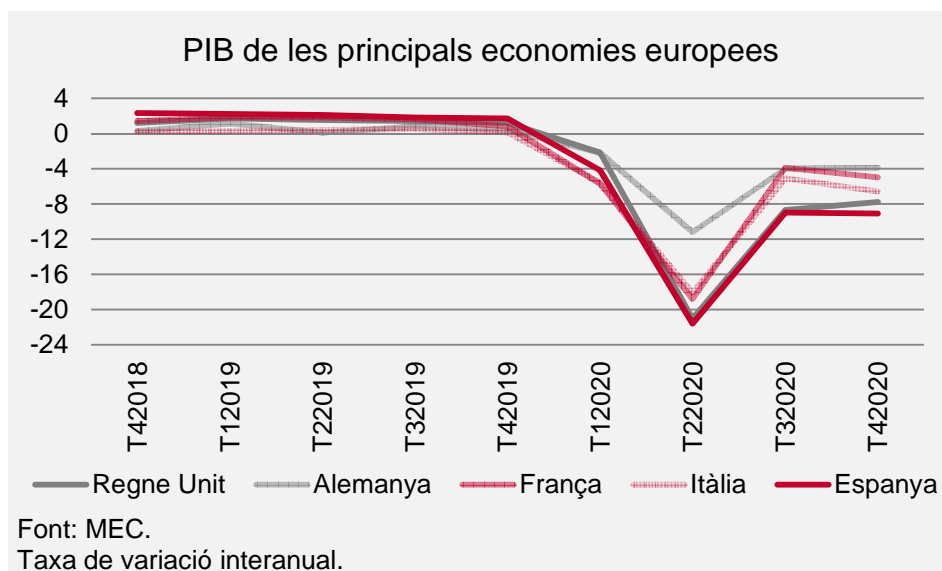
- Les diferents mesures adoptades pels països per a fer front a la crisi econòmica i social derivada de la COVID-19.
- El cas particular de les línies d'ajuda de l'ICO a Espanya.
- L'impacte de la crisi en el mercat de treball des d'una perspectiva sectorial i regional a Espanya.

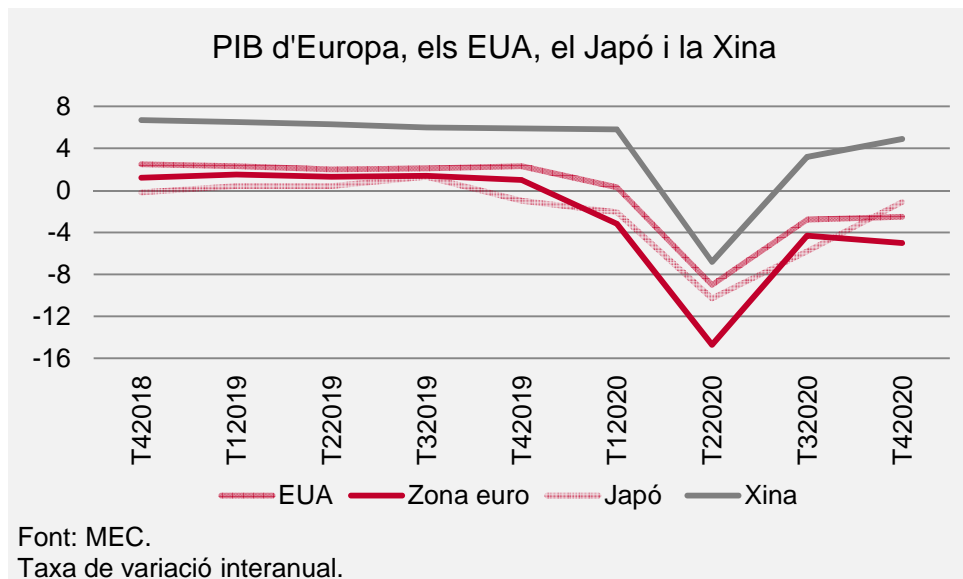
ENTORN INTERNACIONAL

En l'últim trimestre del 2020 l'economia europea va registrar un lleuger descens, mantenint-se pràcticament estable respecte al trimestre anterior. La recuperació de l'activitat econòmica es va paraitzar a conseqüència de les noves onades de contagis i les corresponents mesures de contenció, que tornen a ser molt restrictives en diversos països d'Europa.

Així, el PIB de la Unió Europea va baixar un 0,4% intertrimestral i el de la zona euro un 0,6% en el quart trimestre de 2020. Respecte al mateix període de l'any 2019, la caiguda va ser més pronunciada que la del trimestre anterior; un -4,8% i un -5,0%, respectivament. Concretament, a Alemanya el PIB va augmentar un 0,1% intertrimestral, però a França es va contreure un 1,3% i a Itàlia un 2,0%. Al Regne Unit l'economia va pujar un 1,0%.

D'altra banda, fora de l'entorn europeu, cal esmentar, que el PIB dels EUA va registrar un augment de 1,0% i l'economia japonesa va pujar un 3,0% intertrimestral. La Xina ve creixent des del segon trimestre de 2020 i el ritme de la recuperació és cada vegada més elevat, superant ja els nivells precisi. L'augment del PIB de la Xina en l'últim trimestre de 2020 va ser de 2,6% trimestral i de 6,5% anual.

En el seu últim informe de perspectives econòmiques l'FMI assenyala que, malgrat les expectatives positives arran de la vacunació contra la COVID-19, les noves ones i variants del virus posen en dubte les previsions.

En un entorn d'elevadíssima incertesa i després d'una caiguda de 3,5% al 2020, l'FMI preveu un augment del PIB mundial de 5,5% al 2021 i de 4,2% al 2022. Cal destacar, que la previsió d'enguany ha estat revisada a l'alça en 0,3 punts com a reflex d'una intensificació de la vacunació cap a finals d'any i de les mesures de política econòmica de suport addicional per part d'algunes grans economies com els EUA i el Japó o els fons europeus *NextGenerationEU*, a més de la política acomodaticia dels principals bancs centrals.

No obstant això, la intensitat de la recuperació serà diferent entre països, depenent de l'accés a elements sanitaris, l'efectivitat de les polítiques de suport, l'exposició a altres economies i les característiques estructurals abans d'esclatar la crisi. En aquest sentit, l'FMI pronostica que els EUA i el Japó aconseguiran els nivells precrisi a la segona meitat d'enguany, mentre que a la zona euro i el Regne Unit estaran en nivells inferiors als de finals de 2019 durant tot el 2022. L'FMI va augmentar en 2 punts la previsió de creixement del PIB dels EUA per a enguany i en 0,8 la del Japó, bàsicament per l'efecte dels paquets fiscals dissenyats per a impulsar l'activitat econòmica.

Segons l'FMI, el punt de partida per als pròxims dos anys és més fort a causa de la aprovació de múltiples vacunes i la posada en marxa de plans de vacunació en alguns països. De mitjana, a nivell mundial, l'evolució de l'economia a la segona meitat del 2020 va ser més sòlida de l'esperat en tant sembla que l'activitat econòmica s'està adaptant a les restriccions de mobilitat i contacte per a contenir els contagis. No obstant això, els rebrots d'infeccions, els nous ceps i les restriccions, així com els problemes logístics de distribució de les vacunes i els dubtes sobre els programes de vacunació, resten optimisme al panorama de curt termini.

D'acord amb la recuperació de l'economia mundial, l'FMI preveu que el comerç a nivell global augmenti un 8% al 2021 i un 6% al 2022. El comerç de serveis s'espera que comenci a recuperar-se més lentament que el de mercaderies, en tant l'activitat turística i els viatges de negocis es mantinguin continguts.

Finalment, l'FMI assenyala com a element positiu l'Acord de Comerç i Cooperació entre el Regne Unit i la Unió Europea pel qual s'elimina l'opció amb més risc que era la d'un Brexit sense acord.

D'altra banda, la Comissió Europea, en el seu informe d'hivern, rebaixa les perspectives econòmiques a curt termini, per l'augment d'infeccions i les noves restriccions des de la tardor passada en molts països d'Europa. Pel que, segons la Comissió, el final de 2020 i començament de 2021 serà més feble de l'anticipat. En la mesura que les campanyes de vacunació vagin avançant i la pressió en els sistemes sanitaris remeti, les mesures de contenció dels contagis aniran relaxant-se gradualment. Com a conseqüència, l'activitat repuntarà moderadament al segon trimestre d'enguany i amb major intensitat al tercer, amb l'impuls del consum privat i del comerç exterior.

La Comissió assenyala com a elements favorables a mitjà termini, el desenvolupament de vacunes i les campanyes de vacunació massiva, l'acord entre la Unió Europea i el Regne Unit en termes de cooperació i l'aprovació del Fons de Recuperació i Resiliència per a ajudar a fer front als danys econòmics i socials causats per la pandèmia de la COVID-19.

La Comissió estima que el PIB de la zona euro augmenti un 3,8% al 2021 i 2022. Per a la Unió Europea s'espera una pujada del PIB de 3,7% enguany i un creixement de 3,9% el pròxim. No obstant això, la velocitat de la recuperació serà molt variable entre països, ja que algunes economies són més dependents de sectors com el turisme que romandran més deprimits. D'aquesta manera, alguns països podran tornar als nivells precrisis cap a finals de 2021 o començaments de 2022, mentre que uns altres es preveu que triguin més.

Per la part positiva, el procés de vacunació podria portar a una ràpida relaxació de les restriccions i d'aquesta manera iniciar amb més força el procés de recuperació. Així mateix, la intensitat de la recuperació podria veure's afavorida per un increment de l'optimisme que impulsés la demanda i la inversió, a partir dels elevats nivells d'estalvi de les famílies, els baixos costos de finançament i les polítiques econòmiques de suport. A més, la implementació del programa *NextGenerationEU* i el seu Fons de Recuperació i Resiliència seran un important impuls per a l'economia europea.

Per la part negativa, hi ha riscos al fet que les cicatrius de la crisi siguin més profundes en el teixit econòmic i social, a través de fallides empresarials, atur de llarga durada i major desigualtat.

La Comissió estima que el PIB mundial, exclosa la Unió Europea, es va reduir un 3,4% al 2020, i que repuntarà un 5,2% al 2021 i un 3,8% al 2022. En relació amb les previsions de tardor, milloren les de les majors economies avançades i les economies emergents asiàtiques.

En relació al comerç, la Comissió projecta un creixement del volum d'importacions mundials (sense la Unió Europea) de l'ordre del 7,5% enguany i del 4,9% al 2022. El comerç de béns es recuperarà en línia amb la demanda global i de la producció manufacturera. No obstant això, la recuperació dels serveis es mantindrà moderada fins que s'eliminin les restriccions al turisme i viatges.

El PIB de la Unió Europea i de la zona euro es troba un 4,3% per sota del nivell precrisi (T42019). Els països més endarrerits en aquest sentit són Grècia (-12%), Croàcia (-10,3%), Malta i Espanya (-9% en tots dos casos). En termes d'ocupació, a la Unió Europea, el nivell actual és 2,1% inferior al nivell precrisi i en la zona euro un 2,2% menor. La Comissió preveu que

el PIB de la Unió Europea i de la zona euro es recuperi totalment a meitat de 2022. Països com Espanya o Itàlia no aconseguiran el nivell de PIB precrisi en l'horitzó de previsió.

Previsions de creixement del PIB									
Taxa de variació anual	2019	FMI				Comissió Europea			
		2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022	
Economia mundial	2,8	-3,5	5,5	4,2	3,0	-3,4	5,2	3,8	
Zona euro	1,3	-7,2	4,2	3,6	1,3	-6,8	3,8	3,8	
EUA	2,2	-3,4	5,1	2,5	-	-	-	-	
Japó	0,3	-5,1	3,1	2,4	0,7	-5,5	2,7		
Alemanya	0,6	-5,4	3,5	3,1	0,6	-5,0	3,2	3,1	
França	1,5	-9,0	5,5	4,1	1,5	-8,3	5,5	4,4	
Itàlia	0,3	-9,2	3,0	3,6	0,3	-8,8	3,4	3,5	
Espanya	2,0	-11,1	5,9	4,7	2,0	-11,0	5,6	5,3	
Regne Unit	1,4	-10,0	4,5	5,0	-	-	-	-	
Xina	6,0	2,3	8,1	5,6	-	-	-	-	
Índia	4,2	-8,0	11,5	6,8	-	-	-	-	
Brasil	1,4	-4,5	3,6	2,6	-	-	-	-	
Rússia	1,3	-3,6	3,0	3,9	-	-	-	-	

Font: FMI, Comissió Europea.

DEMANDA I ACTIVITAT

Segons l'avanç de Comptabilitat Nacional publicat el 29 de gener, el PIB d'Espanya va registrar un lleuger increment al quart trimestre de 2020 després del fort creixement del trimestre anterior. En termes inter trimestrals, la taxa de variació del PIB va passar de 16,4% al tercer trimestre, fins a 0,4% al quart. Com a conseqüència, en taxa interanual, la caiguda es va mantenir en un nivell similar al tercer trimestre, en un 9,1%.

En el conjunt del 2020 el PIB, a preus corrents, es va situar en 1.119.976 milions d'euros, un 10% inferior al de 2019. En termes de volum, el PIB va registrar una variació negativa d'un 11%.

En relació a l'ocupació, en termes d'hores treballades, es va observar un increment del 0,5% respecte al trimestre anterior i, en taxa interanual, la contracció va ser del 6,3%. En termes de llocs de treball equivalents a temps complet, el descens va ser d'1.009.000 llocs de treball.

Des de la perspectiva de la demanda, l'aportació de la demanda nacional a la variació del PIB va ser de -6,3 punts i, d'altra banda, la demanda externa va contribuir amb -2,7 punts.

És important destacar, que la reducció de les exportacions de béns ha estat més fort que la de serveis. En relació a la demanda interna, l'únic component que creix és la despesa en consum de les administracions públiques (+7,0%), amb caigudes encara persistents del consum de les llars i de la formació bruta de capital fix (-8,4% i -11,0%, respectivament).

Pel costat de l'oferta, es tornen a registrar caigudes interanuals en la indústria, construcció i serveis. En tot el 2020, per branques d'activitat, destaca la forta caiguda de comerç (-24,1%) i d'activitats artístiques i recreatives (-24,2%). Els sectors que van créixer van ser: agricultura (+4,7%), finançament i assegurances (+2,9) i administracions públiques (+1,4%).

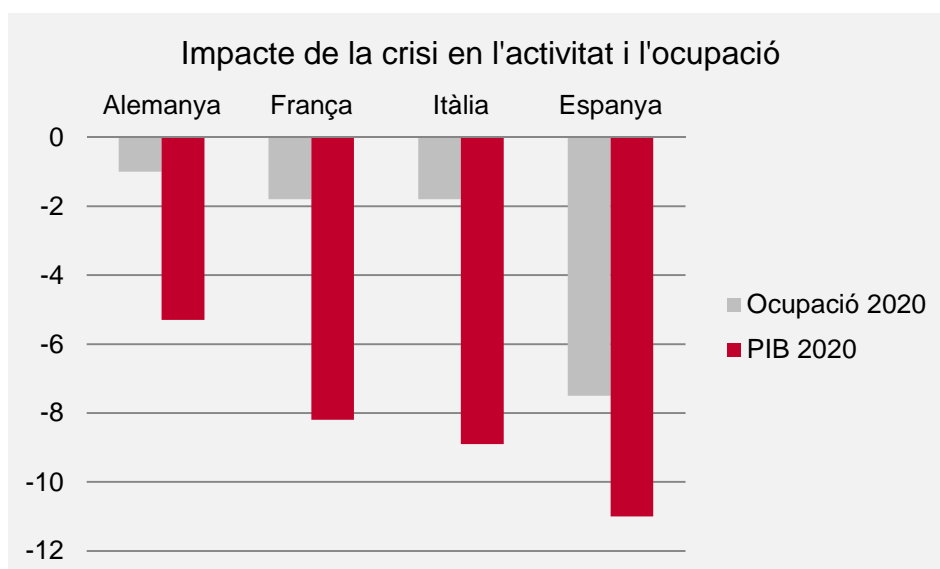
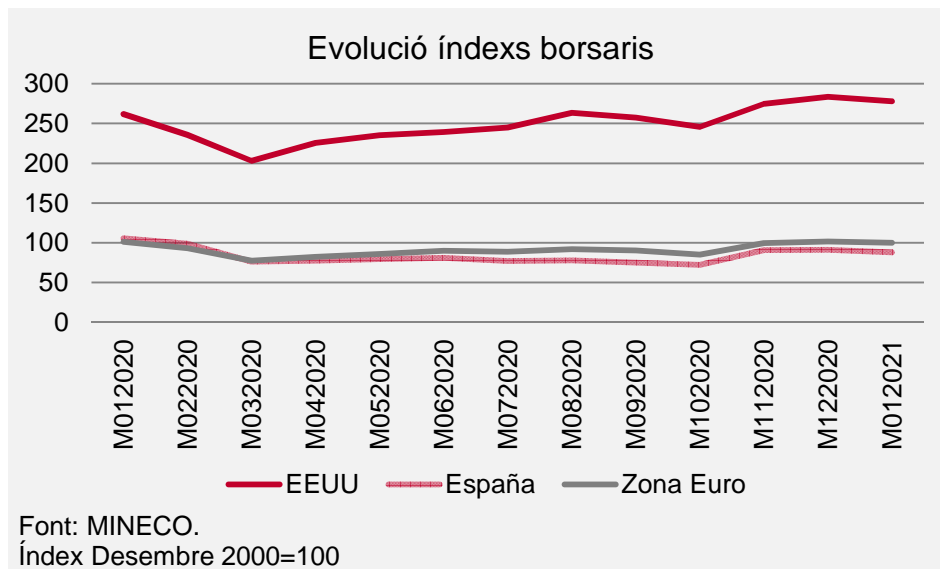
Espanya: PIB per components i sectors					
Taxa de variació interanual	T42019	T12020	T22020	T32020	T42020
PIB	1,7	-4,2	-21,6	-9,0	-9,1
Components:					
Consum final de les llars	1,0	-6,1	-25,4	-10,5	-8,4
Consum final de les AAPP	2,6	3,8	3,2	3,8	7,0
Formació bruta de capital fix	0,9	-5,2	-24,5	-9,1	-11,0
Exportacions	2,1	-5,6	-37,8	-19,3	-20,6
Importacions	0,3	-5,3	-32,5	-15,4	-14,1
Demanda Nacional*	1,0	-3,9	-18,7	-7,2	-6,3
Demanda Exterior*	0,7	-0,2	-2,9	-1,8	-2,7
Oferta:					
Agricultura	-5,3	0,1	6,5	3,7	8,7
Indústria	2,1	-5,2	-23,7	-4,4	-4,3
Construcció	1,7	-6,6	-27,5	-11,0	-18,2
Serveis	2,2	-3,3	-21,6	-10,2	-9,8

Font: INE. *Contribució al creixement del PIB.

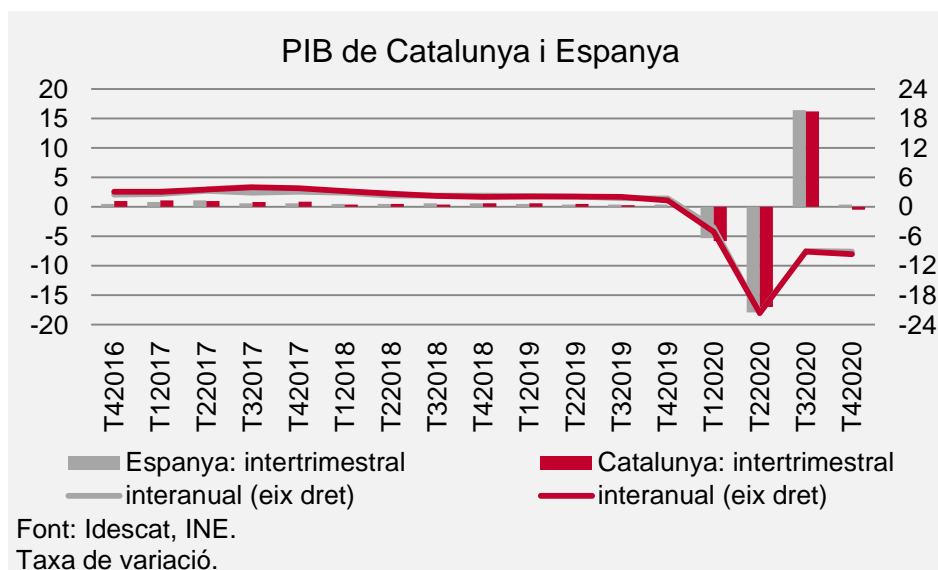
En relació a l'economia espanyola cal fer un parell de precisions. D'una banda, els mercats financers estan avançant la fase de recuperació a partir de l'anunci del desenvolupament de vacunes i de plans de vacunació contra la COVID-19, mostrat en l'evolució dels índexs borsaris, per a Espanya i altres països, que van repuntar a partir del mes d'octubre de l'any passat.

D'altra banda, és important observar que l'impacte de la crisi sanitària va ser molt profund en totes les economies, que van presentar una caiguda del PIB molt fort. No obstant això, comparativament, la sensibilitat de l'ocupació a canvis en el PIB resulta molt major a Espanya que en altres països, com Alemanya, França o Itàlia. En aquests casos, a diferència de l'economia espanyola, la caiguda de l'ocupació ha estat més continguda, mentre que a Espanya, la forta contracció de l'activitat productiva ha tingut un impacte molt sever en el mercat laboral.

D'aquí, que resulti encara més rellevant assistir als sectors més afectats per a controlar l'efecte devastador de l'enfonsament de l'economia sobre els llocs de treball.

D'altra banda, segons l'Idescat, entre els mesos d'octubre a desembre, el PIB de Catalunya va caure un 9,6% interanual, amb una reducció intertrimestral de 0,5%.

Després del repunt del tercer trimestre, la indústria es manté en la senda de recuperació, mentre que la construcció i els serveis tornen a caure.

Catalunya: PIB per components i sectors					
Taxa de variació interanual	T42019	T12020	T22020	T32020	T42020
PIB	1,3	-5,1	-21,6	-9,1	-9,6
Agricultura	-3,5	-4,4	-2,2	-2,2	-0,8
Indústria	-0,4	-4,1	-18,9	-7,8	-5,0
Construcció	-0,5	-7,8	-28,9	-9,7	-15,5
Serveis	1,7	-5,0	-20,5	-10,0	-10,8

Font: INE. *Contribució al creixement del PIB.

Els nous brots de contagi i les mesures corresponents per a la seva contenció en l'àmbit de la mobilitat, han minvat la recuperació a Espanya i Catalunya, afectant més negativament al sector serveis, en tant les restriccions incideixen directament en l'activitat de l'hostaleria, la restauració, l'oci o el transport, per exemple.

L'evolució anual dels indicadors de conjuntura deixa en evidència l'enfonsament de l'activitat econòmica a conseqüència de la pandèmia i, a més, que la recuperació no acabarà de produir-se en tant continuïn les restriccions sense les mesures de suport necessàries per a pal·liar els efectes tan negatius.

L'índex general de xifra de negocis de les activitats de serveis a Espanya, corregit d'efectes estacionals i de calendari, va caure un 15,6% al 2020. Al llarg de tot el 2019, la taxa mitjana de creixement d'aquest indicador va ser del 5,9%. L'índex general de volum de negoci del sector serveis a Catalunya també va caure un 15,6%, igual a la mitjana del conjunt d'Espanya.

D'altra banda, al 2020, la xifra de negocis de la indústria es va contreure un 12,0% anual en la sèrie corregida per a Espanya, enfront del lleuger creixement del 2019 (+0,5%). A Catalunya, l'índex general de xifra de negocis va baixar un 12,2% (mitjana del conjunt d'Espanya: -11,7%).

L'índex de producció industrial (corregit d'efectes estacionals i de calendari) va registrar un descens de 0,6% anual per al conjunt d'Espanya al desembre, la qual cosa implica una millora en comparació amb les caigudes anteriors. Al 2020, la producció industrial va baixar un 9,4%. A Catalunya, l'índex general es va reduir un 9,3% en tot l'any passat (mitjana del conjunt d'Espanya: -9,1%).

En relació al comerç, les vendes minoristes (índex general corregit d'efectes estacionals i de calendari), es van reduir un 1,5% anual al desembre, a Espanya, i en tot el 2020 la contracció va ser del 7,1%. A Catalunya, les vendes al detall (índex general) van baixar un 9,1% al 2020 (Espanya: -6,8%).

Quant a l'activitat turística, al 2020, van arribar a Espanya uns 19 milions de visitants, enfront dels 83,5 de l'any anterior. Catalunya, principal CA de destí –amb 3,9 milions de visitants, representant el 20,4% del total– va registrar una disminució de 80,0% anual (19,4 milions de turistes al 2019).

Per part seva, la despesa total dels turistes internacionals al 2020 va ser de 19.740 milions d'euros a Espanya, enfront dels 91.912 de l'any anterior. És a dir, la despesa de turistes internacionals, al 2020 va disminuir en 72.172 milions d'euros. Catalunya va representar el 18,4% del total de despesa, és a dir, 3.640 milions d'euros, la qual cosa implica una caiguda de 82,9%.

Finalment, l'indicador de confiança del consumidor del CIS per a Espanya, ha baixat fins als 55,7 punts, després de dues pujades consecutives al novembre i desembre. La caiguda es deu, principalment, a la menor valoració de les expectatives que de la situació actual. Cal assenyalar, que en relació amb el mes de gener de l'any anterior l'índex descendeix 31,4 punts, amb una pèrdua en termes absoluts per a la valoració de la situació actual de 43,7 punts i una baixada menys acusada en el cas de les expectatives de 19,1 punts.

En relació a l'evolució futura de l'economia espanyola, la Comissió Europea preveu (sense incloure l'impacte del Pla de Recuperació i Resiliència) un creixement del PIB d'Espanya de 5,6% al 2021 i per al 2022, amb la recuperació del turisme i l'aixecament de les restriccions, un increment de 5,3%.

Per part seva, l'FMI projecta un augment de 5,9% enguany per a l'economia espanyola (1,3 punts menys que a la previsió d'octubre) i 4,7% al 2022 (2 dècimes més que l'estimació anterior).

En definitiva, les últimes previsions rebaixen la taxa de creixement de l'economia espanyola i la situen en un interval de 5,6%-5,9% per al 2021 i de 4,7%-5,6% per al 2022.

MESURES ECONÒMIQUES ENFRONT DE LA COVID-19

L'FMI, a través del seu Monitor Fiscal, permet fer un seguiment de l'estat de situació sobre el conjunt d'ajudes en matèria fiscal implementades pels diferents països davant la crisi del COVID-19.

Resumen de las medidas fiscales en respuesta al COVID-19						
% del PIB	11 de setembre 2020		31 de desembre 2020		Diferència	
	Despesa addicional o ingressos exempts als sectors econòmics (sense Salut)	Ajuts liquiditat: Garanties	Despesa addicional o ingressos exempts als sectors econòmics (sense Salut)	Ajuts liquiditat: Garanties	Despesa addicional o ingressos exempts als sectors econòmics (sense Salut)	Ajuts liquiditat: Garanties
Austràlia	11,2	1,0	15,3	1,0	4,1	0,0
Canadà	11,6	4,0	12,3	3,8	0,7	-0,2
Unió Europea	3,8	0,6	3,8	0,6	0,0	0,0
França	4,6	14,8	6,9	14,8	2,3	0,0
Alemanya	7,7	24,8	9,8	24,8	2,1	0,0
Itàlia	4,5	32,8	6,2	35,3	1,7	2,5
Japó	10,3	3,0	13,8	2,9	3,5	-0,1
Corea	3,2	3,7	3,2	3,7	0,0	0,0
Espanya	3,0	13,2	3,7	13,5	0,7	0,3
Regne Unit	7,6	16,5	10,9	16,1	3,3	-0,4
Estats Units	10,3	2,2	14,4	2,2	4,1	0,0

Font: FMI, Monitor Fiscal.

A través d'aquestes dades, és possible observar que, d'una banda, excepte Itàlia, les ajudes a través de garanties no s'han utilitzat des del mes de setembre. D'altra banda, l'augment de la despesa pública en ajudes econòmiques ha augmentat 2,1 punts del PIB a Alemanya, 2,3 a França i 1,7 a Itàlia, però, a Espanya, l'increment de la despesa en sectors afectats és un terç del d'aquests països.

El nivell de despesa pública a Espanya per a ajudar als sectors econòmics i empreses més perjudicades per la crisi econòmica derivada de la pandèmia, és substancialment inferior al dels principals països europeus. Segons les dades publicades pel FMI, a Espanya, durant els últims quatre mesos de 2020 les ajudes en relació amb el PIB van oscil·lar únicament entre el 3% del mes de setembre i el 3,7% de desembre, és a dir, a un nivell significativament inferior al de països referents a Europa com són Alemanya (entre 7,7% i 9,8%), França (entre 4,6% i 6,9%) o Itàlia (entre 4,5% i 6,2%), a pesar que, en el cas d'aquest últim país el nivell de dèficit i endeutament és molt elevat.

Tenint en compte aquesta realitat, és fonamental que les Administracions Públiques, especialment el Govern Central, utilitzin la seva capacitat d'endeutament i implementin un programa de fons directes a l'economia davant la greu situació econòmica de moltes empreses i

sectors afectats per les restriccions a la vida social que afecten la mobilitat i al consum (veure apartat CONSEQÜÈNCIES DE LA COVID-19 SOBRE L'OCUPACIÓ).

És crucial dotar de recursos als sectors econòmics i empreses afectades, formalitzats via exempcions fiscals o despesa pública discrecional per a evitar tancaments i facilitar el manteniment de l'ocupació fins que es recuperi l'activitat.

Cal tenir present també que l'afectació econòmica de la pandèmia als països esmentats és inferior que a Espanya, atès que la nostra economia és molt més vulnerable per la dependència del sector turístic i dels serveis, en comparació amb països que tenen un sector industrial més potent.

També cal destacar que la recuperació de nivells precrisis ja al 2021 per part dels EUA i el Japó obeeix, en gran part, a la política fiscal contracíclica, i a la intensitat d'aquesta.

En el cas europeu, els països amb majors dotacions d'ajudes directes seran els que abans van abandonar la crisi i recuperin el seu nivell precrisi, cosa que no es produeix en el cas de l'economia espanyola, en gran part, dau, en termes comparatius, l'avar suport directe a les empreses i a l'ocupació per part de les administracions, amb la intensitat necessària, com s'han donat en altres països, la qual cosa pot arrossegar més retard i seqüeles més duradores en la nostra economia.

AJUDES ICO AI TEIXIT EMPRESARIAL

Davant una crisi de gravetat sense precedents causada per la pandèmia de la Covid-19, el Govern d'Espanya va impulsar a través de l'Institut de Crèdit Oficial (ICO) una sèrie d'ajuts directes i préstecs per donar suport al teixit empresarial acompanyant una sèrie de mesures adoptades per mirar d'afavorir la recuperació econòmica.

El mateix ICO ha reconegut estar treballant com a Agència Financera de l'Estat i instrument financer de política econòmica, gestionant diversos instruments en nom de l'Estat, que està permetent, segons defensen, mobilitzar una gran quantitat de recursos destinats a les empreses i autònoms per pal·liar els efectes econòmics de la crisi.

Aquests recursos s'han estructurat fins ara en 3 grans línies d'aval:

- Línies d'Avals Covid-19:
 - Línia ICO Covid-19 "Liquiditat": Reial Decret Llei 8/2020.
 - Línia ICO Covid-19 "Inversió": Reial Decret-Llei 25/2020.
- Línia d'Avals Thomas Cook ampliada Covid-19
- Línia d'Avals Arrendament Covid-19

Tot plegat, seguint la demanda històrica de Foment del Treball, es tracta d'un model que aposta per la col·laboració públic-privada entre Administració, entitats financeres i empreses/autònoms a uns nivells sense precedents.

Per una banda, la Línia ICO Covid-19 "Liquiditat", té un import de 100.000 M€, es tracta d'una operació de liquiditat i capital circulant on s'avalua entre un 60% (No pimes, 70% en cas de nova operació i 60% en cas de renovació) i un 80% del préstec (autònoms i pimes); té un termini de venciment de fins a 8 anys.

Per altra banda, la Línia ICO Covid-19 "Inversió", té un import de 40.000M€, es destina a operacions de nova inversió i activitat on s'avalua entre un 70% (No pimes) i un 80% (pimes i autònoms) del préstec; té un termini de venciment de fins a 8 anys. Es divideix en 4 trams, dels quals ja es troben activats el primer, el segon i el quart:

El primer tram de la Línia per import de 8.000 milions d'euros, es troba distribuït en dos subtrams de la següent forma:

- Pimes i autònoms. 5.000 milions d'euros.
- Empreses no pimes: 3.000 milions d'euros.

El segon tram té un import de 2.550 milions d'euros de la Línia d'Avals. Aquest tram es divideix al seu torn en dos subtrams:

- 2.500 milions d'euros per a avalar finançament d'entitats financeres concedida a empreses i autònoms en fase de conveni concursal.
- 50 milions d'euros per a avalar les emissions de programes de pagarés incorporats al Mercat Alternatiu de Renda Fixa (MARF) abans del 19 de novembre (data d'entrada en vigor del Reial decret llei 34/2020), emesos per empreses que estiguin en fase d'execució de conveni concursal, sempre que aquests haguessin estat efectivament renovats i incorporats al MARF amb caràcter previ a l'atorgament d'aval.

El quart tram disposa d'un import de 500 milions d'euros de la Línia d'Avals. Aquest tram està destinat a avalar el finançament concedit per les entitats financeres supervisades considerades elegibles, a pimes i autònoms, pertanyents al sector turístic, hostaleria i activitats connexes, amb

la finalitat principal d'atendre les necessitats de liquiditat derivades de les despeses corrents de l'empresa (entre altres, pagaments de salaris, factures, necessitat de circulanti, venciments d'obligacions financeres o tributàries) i de la realització de noves inversions.

Totes dues línies estableixen un import màxim dels préstecs (o renovacions) per client de 1,5M€. Per a préstecs o renovacions de fins a un màxim de 1,5 milions d'euros en una o diverses operacions de préstec a autònoms i empreses, s'aplicaran les disposicions específiques del Reglament (UE) n° 1407/2013 de la Comissió, de 18 de desembre de 2013, relatiu a l'aplicació dels articles 107 i 108 del Tractat de Funcionament de la Unió Europea a les ajudes de minimis, quan sigui aplicable.

Per a préstecs per sobre de 1,5 milions d'euros, o per a imports inferiors quan no sigui aplicable el règim de minimis, fins al màxim establert en el Marc Temporal d'Ajudes d'Estat de la Comissió Europea tant per a autònoms i empreses que reuneixin la condició de pime com per a empreses que no reuneixin la condició de pime.

Quan sigui aplicable el Marc Temporal d'Ajudes de la Unió Europea no trobar-se en situació de crisi a 31.12.2019 conforme als criteris establerts en l'article 2 (18) del Reglament de la Comissió Núm. 651/2018, de 17 de juny de 2014 pel qual es declaren determinades categories d'ajudes compatibles amb el mercat interior.

Pel que fa a la elegibilitat, poden ser avalats nous préstecs i altres modalitats de finançament i renovacions d'operacions atorgats a autònoms i empreses de tots els sectors d'activitat que tinguin domicili social a Espanya i que s'hagin vist afectats pels efectes econòmics del COVID-19 sempre que:

Els préstecs i operacions hagin estat formalitzats o renovats a partir del 18 de març de 2020.

Les empreses i autònoms hauran de ser elegibles i viables conforme a la normativa financera i de la UE que regula aquestes mesures:

- No figurin en situació de morositat en la consulta als fitxers de la Central d'Informació de Riscos del Banc d'Espanya (CIRBE) a 31 de desembre de 2019.
- Si estant en situació de morositat en aquesta data, l'entitat i el client regularitzen la mateixa amb anterioritat a l'entrada en vigor d'aquesta Línia, serà admissible sempre que el finançament avalat no es destini a la mateixa ni a cancel·lar deutes preexistents.
- No estiguin subjectes a un procediment concursal a data de 17 de març de 2020, bé per haver presentat sol·licitud de declaració de concurs, o per donar-se les circumstàncies a què es refereix l'article 2.4 de la Llei 22/2003, de 9 de juliol, perquè el concurs sigui sol·licitat pels seus creditors.

El finançament avalat no es podrà aplicar a la cancel·lació o amortització anticipada de deutes preexistents.

S'ha estès el termini de sol·licitud de l'aval per part de les entitats financeres per als préstecs i operacions subscrietes amb autònoms i empreses fins a l'1 de juny de 2021.

Per a poder sol·licitar l'ampliació del termini i/o període de carència previstos en el Reial decret llei 34/2020, de 17 de novembre, l'autònom o empresa (d'ara endavant deutor) haurà de complir els següents requisits:

- Que el deutor sol·liciti l'ampliació en l'entitat financera que li va concedir el finançament avalat.

- Que l'operació de finançament avalat no estigui en mora (impagada més de 90 dies), ni tampoc ho estigui cap dels finançaments restants atorgats per l'entitat al mateix client.
- No figurar en situació de morositat en la consulta als fitxers de la Central d'Informació de Riscos del Banc d'Espanya (CIRBE) en la data de formalització de l'extensió.
- Que l'entitat financera no hagi comunicat a l'entitat concedent de l'aval cap impagament de l'operació avalada amb el deutor en la data de la formalització de l'extensió.
- Que el deutor no estigui subjecte a un procediment concursal.
- Que el finançament avalat, concedida en el marc de la Línia d'Avalls Liquiditat del Reial decret llei 8/2020, de 17 de març, per a la qual se sol·licita l'ampliació de terminis o període de carència s'hagi formalitzat abans del dia 18 de novembre de 2020.
- Que el deutor compleixi, per a sol·licitar l'extensió de l'aval, amb els límits establerts en la normativa d'Ajudes d'Estat de la Unió Europea.

En quant al procés de sol·licitud de les dues línies d'avalls s'estructura en les següents etapes: En primer lloc, l'empresa o autònom sol·licita el finançament a una entitat financera que analitza el risc i la elegibilitat. Un cop aprovats, aquesta fa la sol·licitud de l'aval a l'ICO. Si la quantitat sol·licitada es inferior als 50M€, l'aprovació per part de l'ICO és automàtica. En cas que es tracti d'una quantia superior, l'ICO realitzarà un anàlisi de elegibilitat i els límits abans de procedir o no a la seva aprovació.

Pel que fa a l'estructura. De la Línia d'Avalls "Liquiditat", s'han activat els 100.000 M€ en 5 trams. Aquests s'han destinat als següents: 67.500 M€ a pimes i autònoms; 25.000 M€ a no pimes; 2.500 M€ a turisme; 500 M€ a transport; 4.000 M€ en Pagarés a MARF; i 500 M€ Reassignació de CERSA.

Per altra banda de la Línia d'Avalls "Inversió" s'han activat 11.050 M€ en 3 trams, que s'han destinat a: 5.000 M€ pimes i autònoms; 3.000 M€ no pimes; 500M€ Turisme; 2500M€ empreses/autònoms en fase de execució de conveni concursal; i 50M€ Emissions MARF en fase d'execució de conveni concursal.

19

A data de 31 de desembre de 2020, s'han avaluat 944.588 operacions, per un import total avalat de 87.086 M€ que ha permès la mobilització de 114.648 M€; on el 98% de les operacions han estat formalitzades.

Sobre els principals destinataris de la Línia d'Avalls, el 41,7% han anat a parar a micropimes, el 32,2% a autònoms, el 24,2% a pimes i el 1,9% a no pimes.

A més, la Línia d'Avalls ha estat destinada principalment a finançament a llarg termini. On el 70,1% del finançament venç al cap d'entre 4 i 5 anys; un 23,2% entre 2 i 3 anys; un 3,7% entre 3 i 4 anys; un 1,7% entre 1 i 2 anys; un 1,2% de fina a un any; i un 0,001% entre 6 i 8 anys.

Pel que fa a la diversificació sectorial de les Línies d'Avalls, cal destacar el major pes dels sectors més afectats en el moment de la distribució.

Línia d'avalos ICO COVID-19 per sectors

	Nº Operacions	Nº Empreses	Aval Sol·licitat (Milions €)	Finançament (Milions €)	Finançament (% del total)
Turisme, Oci i Cultura	173395	125262	12820,70	17176,70	14,98%
Construcció i Infraestructures	100988	63987	9496,80	12443,20	10,85%
Serveis Empresarials, Professionals i Administratius	86027	62108	7742,70	10408,70	9,08%
Béns de Consum i Retail	79385	57233	4727,00	6064,10	5,29%
Distribució Comercial d'Aliment i Begudes	62341	39628	6601,90	8777,80	7,66%
Béns d'Equip i Industrials	62281	36205	7284,30	9421,20	8,22%
Agricultura, Ramaderia i Pesca	52639	37103	3971,40	5079,20	4,43%
Transport i Logística	46938	28208	3511,70	4498,00	3,92%
Indústria Tèxtil i Moda i Retail	44521	28684	3590,70	4670,00	4,07%
Automoció i Material de Transport	44507	26257	5006,10	6615,40	5,77%
Indústria i Serveis de Salut	32719	23580	2452,10	3217,00	2,81%
TIC	28831	17844	3168,00	4158,10	3,63%
Serveis Immobiliaris	22944	17968	1938,20	2479,30	2,16%
Indústria Alimentació i Begudes	21429	10802	4357,20	5808,40	5,07%
Energia	20989	12370	2345,20	3077,20	2,68%
Educació	15584	11620	829,00	1066,70	0,93%
Indústria Paper, Fusta i serveis	14839	8823	1292,20	1682,20	1,47%
Medi ambient	14218	9001	1702,80	2277,40	1,99%
Indústria Química	11105	5295	2007,90	2637,10	2,30%
Metal·lúrgia i altres Materials	4507	2384	1411,80	1992,90	1,74%
Indústries Extractives	4401	2445	828,30	1097,00	0,96%
Total	944588	591535	87086,00	114647,60	100,00%

Font: ICO.

Així doncs, els sectors del Turisme, Oci i Cultura, el de la Construcció i Infraestructures, i Serveis Empresarials, Professionals i Administratius són els que més finançament han rebut; en concret, 17.176,3 M€, 12.443,2 M€ i 10.408,7 M€ respectivament.

Si analitzem el finançament per operació, ens surt que a cadascuna li corresponen 99.061,10 €/operació, 123.214,64 €/operació, i 120.993,41 €/operació respectivament. De mitjana, per cada operació li corresponen 121.373,13€.

Pel que fa a les autonomies, Catalunya lidera nombre en d'operacions (183.466) i d'empreses (115.834), tot i que és la Comunitat de Madrid la que rep més finançament (24.137,9 M€) i més avals (17.770,8 M€). Per la seva banda, Catalunya rep 21.125,9 M€ de finançament, dels quals 16.182,5 són avalats. La tercera i quarta CCAA que reben més finançament són Andalusia (13.868 M€) i València (11.548,9 M€), ambdues amb un teixit productiu molt dependent dels sectors més afectats per la crisi de la Covid-19, com el Turisme, l'Oci i la Cultura.

Parant atenció al finançament per operació trobem que Catalunya rep 115.148,86 €, Madrid en rep 182.049,17 €, Andalusia 92.499,58 € i València 112.476,87 €. També en destaquen Balears i Navarra que en reben 180.416,90 € i 172.127,30 € per operació respectivament.

Línia d'aval ICO COVID-19 per CCAA

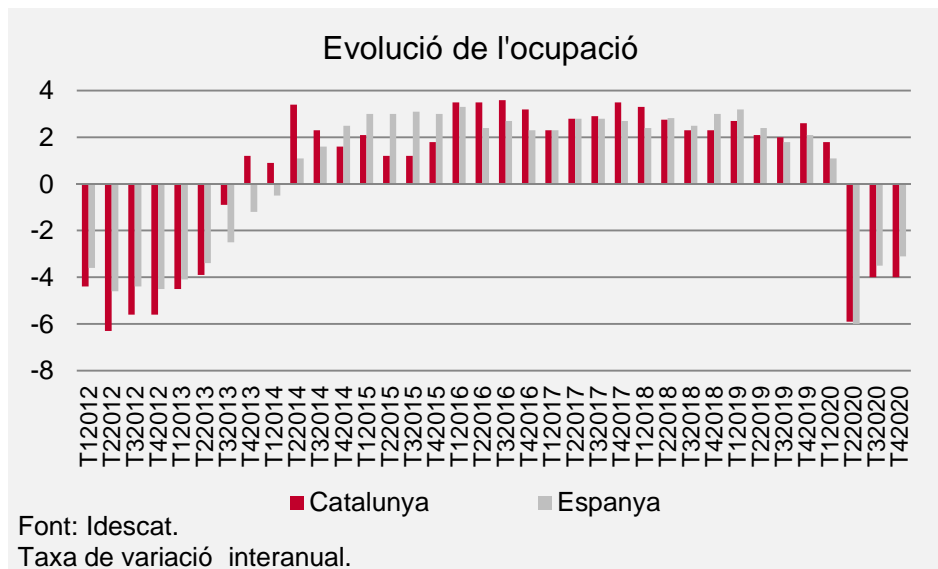
	Nº Operacions	Nº Empreses	Aval Sol·licitat (Milions €)	Finançament (Milions €)	Finançament (% del total)
Catalunya	183466	115834	16182,50	21125,90	19,40%
Andalusia	149925	96979	10790,30	13868,00	12,74%
Madrid	132590	80611	17770,80	24137,90	22,17%
València	102678	62733	8905,60	11548,90	10,61%
Galícia	56273	35855	4217,10	5520,10	5,07%
Castella i Lleó	47596	30021	3402,20	4395,20	4,04%
Castella La Manxa	42821	27271	3039,40	3858,50	3,54%
Canàries	40433	26557	3099,00	4049,80	3,72%
País Basc	30550	18431	4743,70	641,10	0,59%
Múrcia	29890	17600	2856,40	3712,50	3,41%
Aragó	27072	16732	2529,60	3304,90	3,04%
Balears	26385	17818	3467,70	4760,30	4,37%
Extremadura	24316	16076	1525,90	1955,50	1,80%
Astúries	19874	12055	1600,90	2122,40	1,95%
Cantàbria	11772	7479	827,40	1062,10	0,98%
Navarra	10652	6812	1375,20	1833,50	1,68%
La Rioja	6519	4084	643,90	842,50	0,77%
Ceuta i Melilla	1776	1260	108,30	135,50	0,12%
Total	944588	591535	87085,90	108874,60	100,00%

Font: ICO.

Amb tot això, volem traslladar el missatge de que, si bé aquestes Línies d'Avals són de gran ajuda, és evident la necessitat urgent d'augmentar aquests ajuts, en especial els directes; a fi de preservar el nostre teixit empresarial i productiu, i garantir la continuïtat de l'activitat econòmica.

MERCAT DE TREBALL

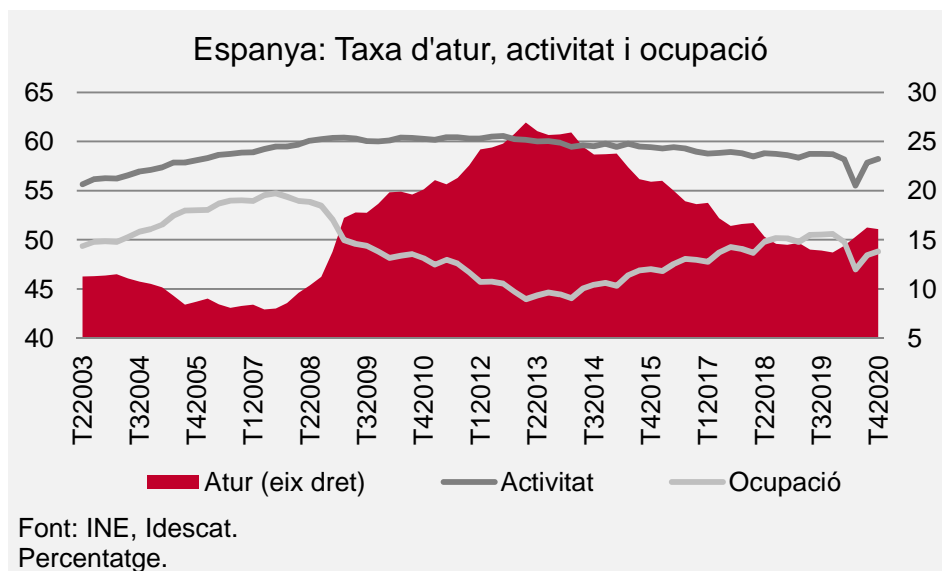
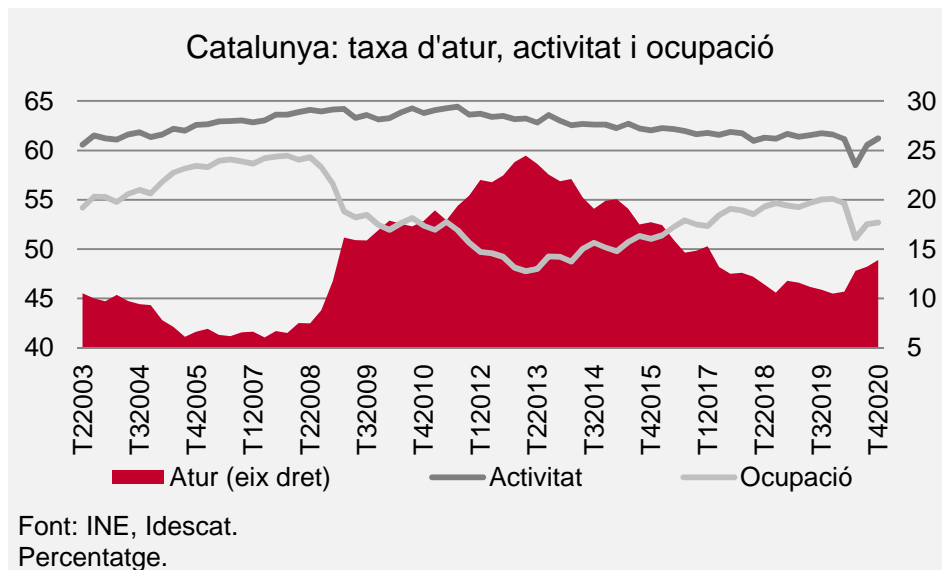
Segons dades de l'EPA del quart trimestre de 2020, a Espanya, l'ocupació va pujar en 167.400 persones respecte al trimestre anterior (sense incloure ERTOS), arribant a les 19.344.300 persones, la qual cosa implica 622.600 ocupats menys que en igual període de 2019, dels quals 537.100 es van perdre en el sector serveis.

La suspensió o la reducció de jornada dels treballadors afectats per un ERTD, juntament amb la influència d'altres tipus d'absències al treball, es reflecteix en les hores efectives de treball realitzades, que van descendir un 6,1% respecte a igual trimestre de 2019, i van pujar un 10,1% respecte al trimestre anterior.

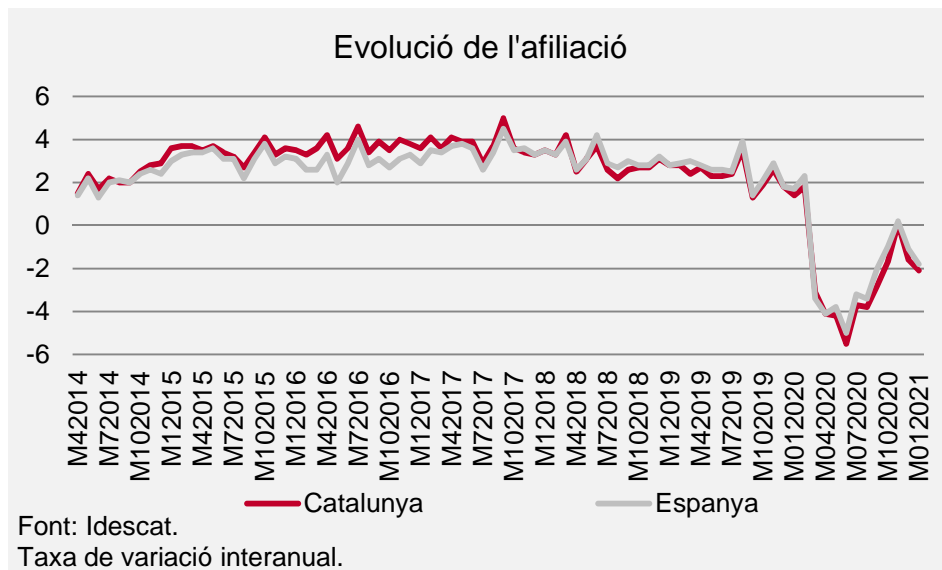
D'altra banda, l'atur va augmentar en 527.900 persones al quart trimestre (taxa d'atur del 16,1% i un total de 3.719.800). En aquest sentit, és important destacar que ha disminuït el nombre d'inactius disponibles per a treballar que no busquen ocupació. A partir del tercer trimestre de 2020, amb la possibilitat de buscar treball, una part dels qui abans estaven en aquest grup han contribuït a l'increment de l'atur o han passat directament a l'ocupació. Així i tot, hi ha 933.600 persones, en el quart trimestre de 2020, que no han pogut buscar ocupació malgrat estar disponibles per a treballar (estadísticament no compleixen amb totes les condicions que la definició OIT exigeix per a ser classificat com a aturat).

A Catalunya, l'ocupació va baixar en 137.600 persones en el quart trimestre del 2020, l'atur va créixer en 132.100 i la població activa va disminuir en 5.400. D'aquesta manera, la taxa d'atur va pujar fins al 13,9%.

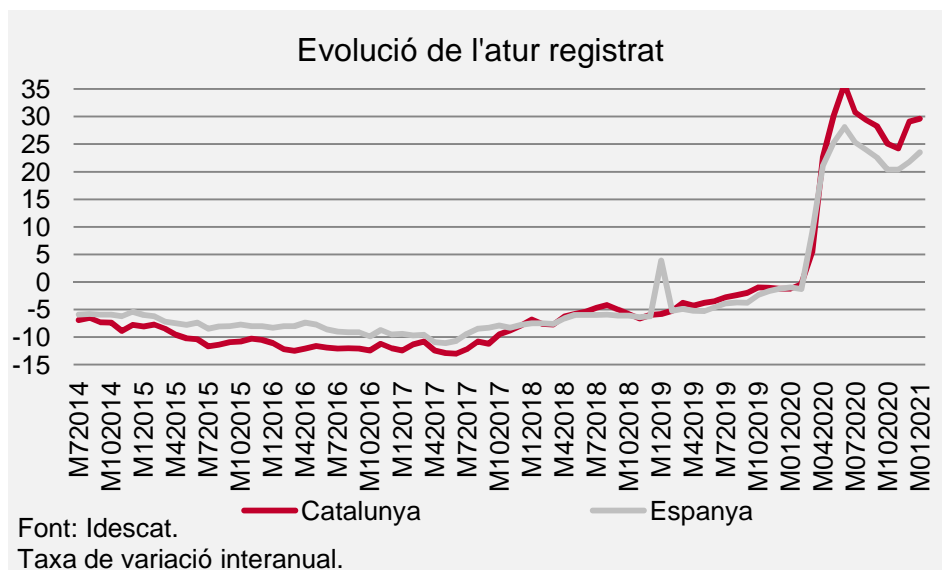

D'altra banda, l'afiliació total a Catalunya va baixar un 2,1% interanual. A Espanya, el descens va ser de 1,8%. La xifra d'afiliació actual ascendeix a 3.346.891 i 18.829.480 persones a Catalunya i Espanya, respectivament (70.089 i 335.014 persones menys en cada cas).

Cal destacar, que a l'últim dia de gener, hi ha a Catalunya un total de 171.139 treballadors en ERTO, mentre que en el conjunt d'Espanya la xifra ascendeix a 738.969.

Al seu torn, l'atur registrat va augmentar el mes de gener un 29,6% interanual a Catalunya i un 23,5% a Espanya, amb la qual cosa el nombre d'aturats registrats a Catalunya aconseguí 512.290 (117.076 més que al gener de 2019) persones i a Espanya 4.008.789 (762.742 més que al gener de 2019).

CONSEQÜÈNCIES DE LA COVID-19 SOBRE L'OCUPACIÓ

Amb les dades de l'EPA del quart trimestre de 2020 és possible treure una radiografia, en termes anuals, de l'impacte de la crisi econòmica derivada de la COVID-19 sobre el mercat de treball, analitzant l'evolució de cada trimestre i comparant l'últim trimestre del 2019 amb els d'igual període de 2020.

En les successives enquestes de l'any passat vèiem l'impacte inicial de la caiguda tan dramàtica de l'activitat a causa del confinament dels mesos de març i abril. Després, en els mesos d'estiu, va començar la fase de recuperació però que, sens dubte, a Espanya, està sent més lenta de l'inicialment previst a causa de les noves ones de contagis i la impossibilitat de reprendre l'activitat econòmica amb relativa normalitat, principalment en alguns sectors que s'han vist més afectats per les limitacions i restriccions.

Quins han estat aquests sectors on més incidència en termes d'ocupació ha tingut la caiguda d'activitat? En quines CCAA es van donar les pèrdues més significatives?

Per a respondre a aquesta pregunta fa falta considerar que en l'últim trimestre de l'any passat en les estadístiques d'ocupació figuren també els treballadors afectats per un ERTO, cosa que no existia un any abans.

Tenint en compte la quantitat de persones ocupades, en termes interanuals, la caiguda per al conjunt d'Espanya va ser de 3,1%, sent en el sector serveis on l'ocupació es va contreure amb més força, seguit de la indústria (-2,5%).

Un desglossament més detallat per branques d'activitat permet apreciar que els impactes més negatius es van donar en hostaleria amb una contracció de 23,3% i activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment amb una caiguda de 11,0%. També va baixar l'ocupació per sobre la mitjana en els sectors de comerç, transport i activitats administratives i serveis auxiliars.

Per la part positiva, destaca el creixement d'activitats financeres i d'assegurances, així com les immobiliàries, a més d'educació i activitats sanitàries i de serveis socials, encara que en menor mesura.

Considerant la quantitat d'hores efectives treballades, la caiguda de l'ocupació és més profunda que la que indiquen les dades de persones ocupades. Concretament, la variació entre el quart trimestre de 2020 i de 2019 va ser de 6,1% menys en hores efectives per al conjunt d'Espanya. La disminució més profunda es dona en hostaleria, amb una contracció de 43,7%. També va ser important la caiguda en activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment (-19,9%).

Quant als ERTOS, els sectors que romanen més fortament afectats són serveis de menjars i begudes, serveis d'allotjament i comerç. També es manté alta la incidència d'ERTOs en activitats esportives, recreatives i d'entreteniment.

Per CCAA, cal assenyalar que quatre regions expliquen gairebé dos terços dels ERTOS vigents, a saber Catalunya (23,2%) Madrid (15,6%), Andalusia (13,4%) i Canàries (11,4%).

Segons les dades d'ocupació de l'EPA, la major caiguda interanual es va donar a Canàries, seguida per Balears i, encara que en nivells més baixos, per Catalunya i Aragó.

Variació de l'ocupació entre 4T2020 i 4T2019 per branca d'activitat i CCAA

	Total	A Agricultura	C Indústria manufacturera	F Construcció	Comerç a l'engròs i al detall, reparació de vehICLES de motor i motocicletes; transport i emmagatzematge; hostaleria (G + H + I)	J Informació i comunicacions
Total Nacional	-3,1	-1,5	-2,7	-0,3	-9,7	-0,7
Andalusia	-1,7	6,1	-0,4	3,1	-11,1	7,8
Aragó	-3,9	2,0	8,4	-8,0	-16,5	-32,3
Astúries, Principat de	-1,9	31,7	-3,2	0,0	-14,6	-7,4
Balears, Illes	-8,1	14,3	-4,1	-21,4	-14,5	2,2
Canàries	-12,0	-2,1	4,8	8,3	-19,7	28,5
Cantàbria	-3,0	-11,8	0,0	20,9	-20,7	48,8
Castella i Lleó	-2,7	-3,3	-10,9	11,1	-5,8	-9,5
Castella - La Manxa	-0,3	4,7	-1,6	-11,5	3,5	0,7
Catalunya	-4,0	-12,9	-5,4	-0,3	-8,8	34,5
Comunitat Valenciana	-3,4	-32,9	-6,6	3,0	-7,3	-7,6
Extremadura	1,4	-7,2	-15,5	32,2	-1,4	43,5
Galícia	-1,4	6,0	-6,1	1,3	-3,7	-1,6
Madrid	-3,4	-35,7	0,6	-4,1	-10,5	-17,3
Múrcia, Regió de	0,4	-5,2	5,2	-8,1	-2,5	32,9
Navarra	-3,2	-12,0	3,8	35,9	-19,1	-3,8
País Basc	-1,4	-10,1	2,0	-6,2	-11,4	-12,5
Rioja, La	0,3	23,4	6,0	-6,3	-6,3	0,0

Font: INE.

Variació de l'ocupació entre 4T2020 i 4T2019 per branca d'activitat i CCAA (cont.)

	K Activitats financeres i de segurs	L Activitats immobiliàries	Activitats professionals, científiques i tècniques; activitats administratives i serveis auxiliars (M + N)	Administració Pública i defensa, Seguretat social obligatòria; educació; activitats sanitàries i de serveis socials (O + P + Q)	Activ. artístiques, recreatives i d'entreteniment; llars com a ocupadors domèstics i com a productors de béns i serveis per a ús propi; activ. d'organitzacions i organismes extraterritorials; altres serveis (R + S + T + O)
Total Nacional	9,5	4,3	-0,9	2,2	-5,8
Andalusia	13,3	7,9	-8,8	3,6	9,4
Aragó	0,0	-22,2	2,8	0,7	3,0
Astúries, Principat de	28,2	-25,0	7,7	4,1	-5,8
Balears, Illes	11,7	0,0	-7,4	15,8	-24,1
Canàries	-5,8	6,1	-20,3	1,0	-36,9
Cantàbria	4,2	-6,3	18,5	4,5	-16,6
Castella i Lleó	3,3	24,2	0,7	-0,5	0,5
Castella - La Manxa	-9,2	-35,5	2,8	0,7	-1,9
Catalunya	6,2	0,3	-0,5	-2,0	-14,1
Comunitat Valenciana	-4,1	17,0	7,9	1,8	1,0
Extremadura	15,8	-14,3	12,2	2,6	-3,9
Galícia	8,2	-25,0	3,6	1,0	-7,3
Madrid, Comunitat de 14	13,8	8,9	-1,9	6,7	-6,3
Múrcia, Regió de	73,7	40,6	-1,7	-0,6	1,2
Navarra, Comunitat Foral de	55,9	-15,0	6,5	-3,0	-20,9
País Basc	7,7	-5,1	7,8	0,3	2,8
Rioja, La	-9,1	100,0	17,5	-3,1	-18,1

Font: INE.

A Catalunya, la quantitat d'ocupats va disminuir un 4,0% en el quart trimestre de 2020 respecte a igual període del 2019. És una caiguda superior a la de la mitjana del conjunt d'Espanya (-3,1%). Els sectors on més va caure l'ocupació a Catalunya van ser activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment (-14,1%), agricultura (-12,9%), comerç (-8,8%) i indústria manufacturera (-5,4%). Destaca, d'altra banda, el fort creixement d'informació i comunicacions (+34,5%) i la lleugera reducció de l'ocupació en construcció (-0,3%).

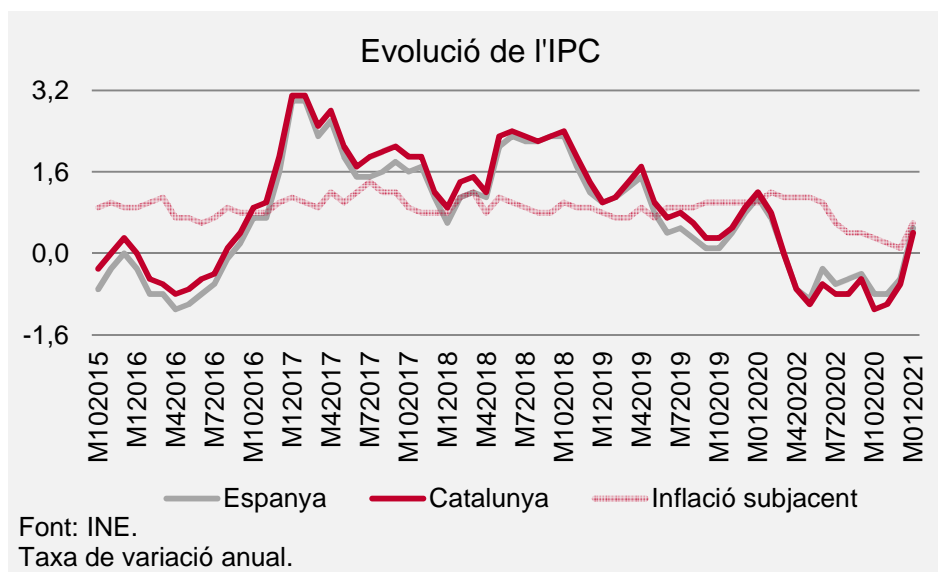
En altres CCAA, com Madrid, per exemple, l'ocupació va baixar un 3,4%, amb caigudes més intenses en informació i comunicacions (-17,3%), comerç (-10,5%), activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment (-6,3%), i també en construcció (-4,1%). A Madrid, va créixer l'ocupació en activitats financeres (+13,8%), immobiliàries (+8,9%) i administració pública (+6,7%). La quantitat de persones ocupades en la indústria manufacturera va créixer un 0,6% en aquesta CA.

En aquesta anàlisi s'exposa com ha estat la crisi en termes d'ocupació, d'hores treballades, i com l'afectació de la mateixa ha estat diferent tant per sectors com per CCAA, d'aquí ve que hagi de fer-se mesures sectorials per als sectors i territoris més afectats.

PREUS I FINANÇAMENT

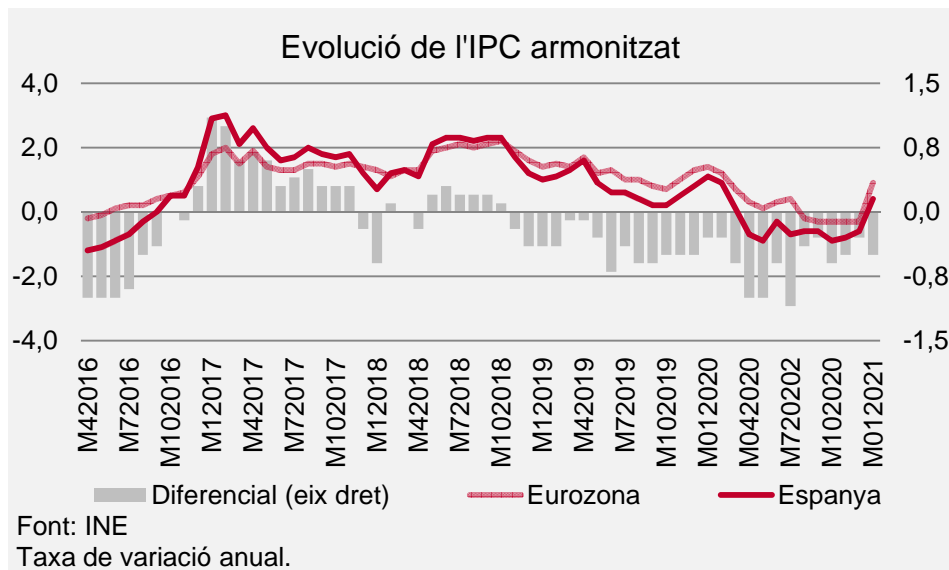
Al mes de gener, la inflació anual es va situar en el 0,5% per al conjunt d'Espanya, 1 punt superior a la registrada al desembre, sent el primer registre positiu després de nou mesos en negatiu. Destaquen els increments dels preus de l'electricitat i dels aliments i begudes no alcohòliques. Possiblement, a mesura que l'economia recuperi la seva activitat pugui produir-se un augment moderat dels preus en els pròxims mesos.

A Catalunya, la taxa anual de variació dels preus va passar de -0,5% al desembre de 2020 a 0,4% al gener d'enguany.

D'altra banda, la inflació subjacent –índex general sense aliments no elaborats ni productes energètics– va augmentar cinc dècimes, fins al 0,6% al desembre.

Així mateix, l'indicador d'inflació harmonitzat (IPCA) –que permet realitzar una comparació amb l'evolució dels preus en l'Eurozona– es va situar en el 0,4%, per sota de la inflació de la Unió Monetària (0,9%).

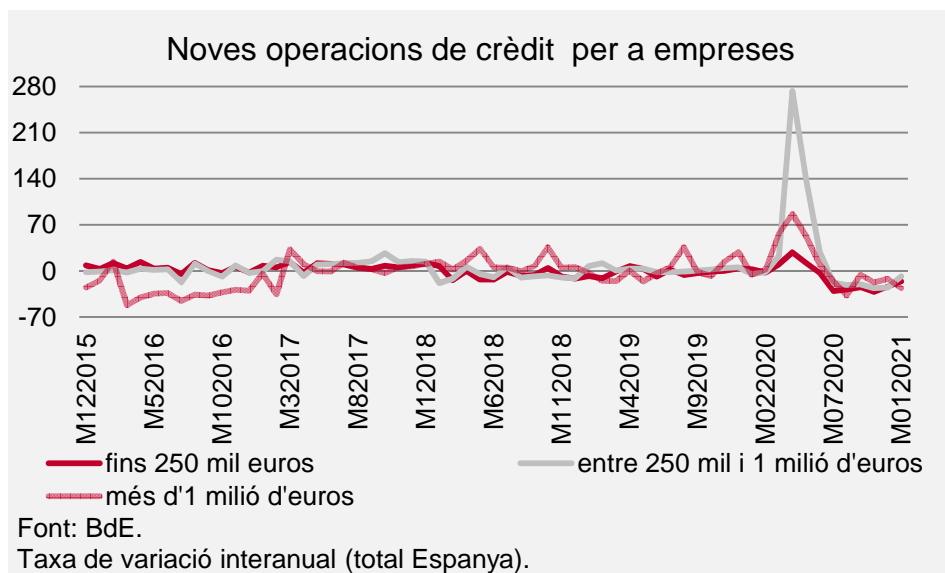
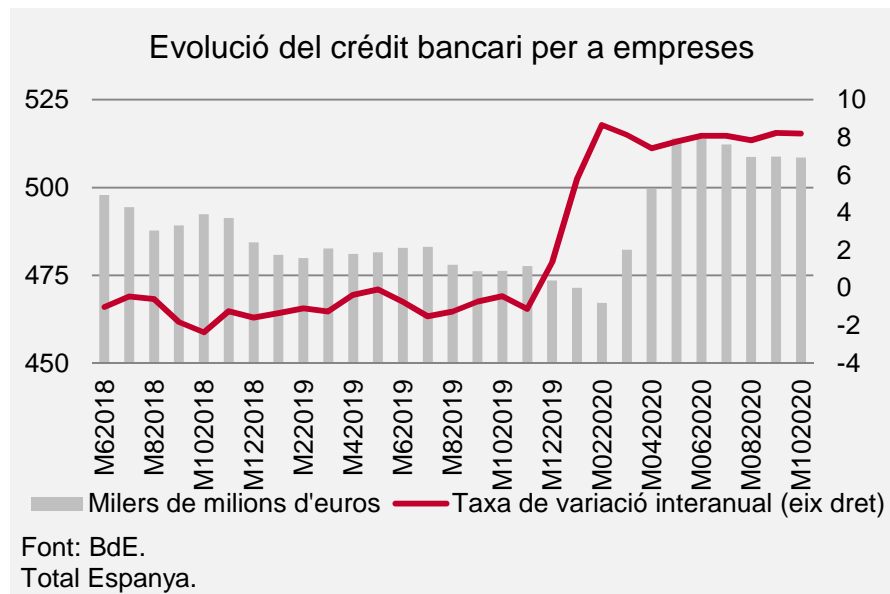

En el que a finançament del sector privat de l'economia espanyola es refereix, la destinada a llars i ISFL va disminuir un 0,8% al gener, tal com és la tendència des del mes de març de 2020. En aquest sentit, el crèdit a llars es va contreure un 0,6% al 2020, mentre que al 2019 va augmentar un 0,2% i al 2018 un 0,4%. El crèdit a l'habitatge es va contreure un 0,9%, mentre que el d'altres destins va baixar un 0,5%, la qual cosa implica el primer descens en els últims anys.

D'altra banda, en el cas de les societats no financeres, els préstecs continuen augmentant a taxes elevades, un 6,1% al gener. Cal destacar, que el creixement del crèdit a empreses va ser de 5,9% al 2020, mentre que en els anys anteriors, l'augment va ser més moderat, de 2,0% i 0,7% al 2019 i 2018, respectivament.

Així mateix les noves operacions de crèdit continuen amb les variacions negatives observades des del mes de juny en tots els trams, després del fort creixement observat als mesos d'abril i maig.

Quant al cost del crèdit, el tipus d'interès aplicat a empreses per a operacions noves menors a 250.000 euros va ser del 2,55% al desembre i per a les operacions superiors a 1 milió d'euros el tipus va ser de l'1,43%. Per a les llars i ISFL, els tipus d'interès dels préstecs van ser de l'1,67% per a l'adquisició d'habitatge i del 7,57% per al consum, mentre que per a altres fins la taxa va ser del 3,12%.

SECTOR PÚBLIC

Segons les dades publicades per la IGAE, fins al mes de novembre, el dèficit consolidat (sense CCLL) va ascendir al 7,8% del PIB, la qual cosa implica un augment molt considerable enfront del 1,6% respecte a igual període de 2019. L'increment del dèficit fiscal es deu a una reducció dels ingressos de 5,4%, juntament amb una expansió de la despesa de 10,7%.

D'aquesta manera, el conjunt de les AAPP va registrar una necessitat de finançament acumulat fins al mes de novembre de 87.603 milions d'euros, és a dir, uns 68.000 milions d'euros més, dels quals 35.250 milions correspondrien a la despesa consolidada derivada de la COVID-19: 915 milions de l'Administració Central, 7.089 milions de despesa en sanitat de l'Administració Regional i 27.247 milions als Fons de la Seguretat Social.

Per part seva, els interessos reportats s'han reduït un 11,9% respecte a l'any 2019 i ascendeixen a 22.518 milions d'euros, la qual cosa implica un dèficit primari de 65.085 milions equivalent al 5,8% del PIB.

Capacitat (+) o necessitat (-) de finançament					
	Milions d'euros			% del PIB	
	2019	2020	%	2019	2020
Acumulat a finals de novembre					
Administració Central	-11.432	-72.401	533,3	-0,92	-6,46
Estat	-10.902	-72.256	562,8	-0,88	-6,45
Organismes de l'Administració Central	-530	-145	-72,6	-0,04	-0,01
Administració Regional	-3.094	3.223	-	-0,25	0,29
Fons de la Seguretat Social	-5.102	-18.425	261,1	-0,41	-1,65
Sistema de Seguretat Social	-6.725	-5.111	-24,0	-0,54	-0,46
SPEE	1.488	-13.245	-	0,12	-1,18
FOGASA	135	-69	-	0,01	-0,01
Consolidat	-19.628	-87.603	346,3	-1,58	-7,82
Ajuda financera	-5	-1	-80,0	0,00	0,00
Consolidat sense ajuda financera	-19.623	-87.602	346,4	-1,58	-7,82
PIB utilitzat	1.244.772	1.119.976			

Font: MH.

Per part seva, Catalunya va registrar una capacitat de finançament de 728 milions d'euros, enfront del dèficit de 386 milions d'igual període de l'any anterior. La millora del dèficit de Catalunya s'explica perquè els recursos (10,8%) van créixer a un ritme major que les despeses (6,9%).

Operacions no financeres de Catalunya

	Milions d'euros			% del PIB	
	2019	2020	%	2019	2020
Acumulat a finals de novembre					
Recursos no financers	29.404	32.579	10,8	12,42	15,29
Impostos	13.035	13.961	7,1	5,50	6,55
Impostos sobre la producció i les importacions	2.401	1.876	-21,9	1,01	0,88
Impostos corrents sobre la renda, patrimoni, etc.	10.147	11.625	14,6	4,28	5,46
Impostos sobre el capital	487	460	-5,5	0,21	0,22
Cotitzacions socials	15	14	-6,7	0,01	0,01
Transferències entre AAPP	12.827	15.513	20,9	5,42	7,28
Resta de recursos	3.527	3.091	-12,4	1,49	1,45
Usos no financers	29.790	31.851	6,9	12,58	14,95
Consums intermedis	4.763	5.090	6,9	2,01	2,39
Remuneració d'assalariats	11.403	12.240	7,3	4,82	5,74
Interessos	1.052	877	-16,6	0,44	0,41
Subvencionis	590	590	0,0	0,25	0,28
Prestacions socials diferents de les transferències en espècie	648	672	3,7	0,27	0,32
Transferències socials en espècie	5.574	6.085	9,2	2,35	2,86
Formació bruta de capital fix	1.782	1.856	4,2	0,75	0,87
Transferències entre AAPP	3.236	3.671	13,4	1,37	1,72
Resta d'usos	742	770	3,8	0,31	0,36
Capacitat (+) o Necessitat (-) de finançament	-386	728	-	-0,16	0,34
PIB utilitzat	236.814	213.072			

Font: MH.

SECTOR EXTERIOR

En termes acumulats de 12 mesos, al desembre de 2020, el saldo del compte corrent i de capital -que determina la capacitat o necessitat de finançament- va ser de 12.800 milions d'euros, enfront dels 30.800 milions acumulats al desembre de l'any anterior.

Aquests resultats es deuen fonamentalment al saldo del compte turisme, el superàvit del qual, en termes acumulats, va caure en 37.200 milions d'euros, la qual cosa ha estat parcialment compensat per la millora en l'evolució del saldo de béns i serveis no turístics. Al mes de desembre de 2020, el saldo del compte turisme, un dels components més importants de la Balança de Pagaments d'Espanya, va passar a ser de 200 milions d'euros, enfront dels 1.900 milions del mateix mes del 2019, la qual cosa constitueix el superàvit més baix per a un mes de desembre de tota la sèrie històrica des de 1993.

Balança de pagaments		
Milions d'euros	2019	2020
Compte corrent:	26.575	8.029
Balança comercial i de serveis	37.461	17.539
Rendes	-10.886	-9.510
Compte de capital:	4.212	4.782
Comptes corrent i de capital:	30.788	12.812
Compte financer:	24.863	14.615
Banc d'Espanya	14.814	-81.473
Error i omissions:	-5.924	1.803

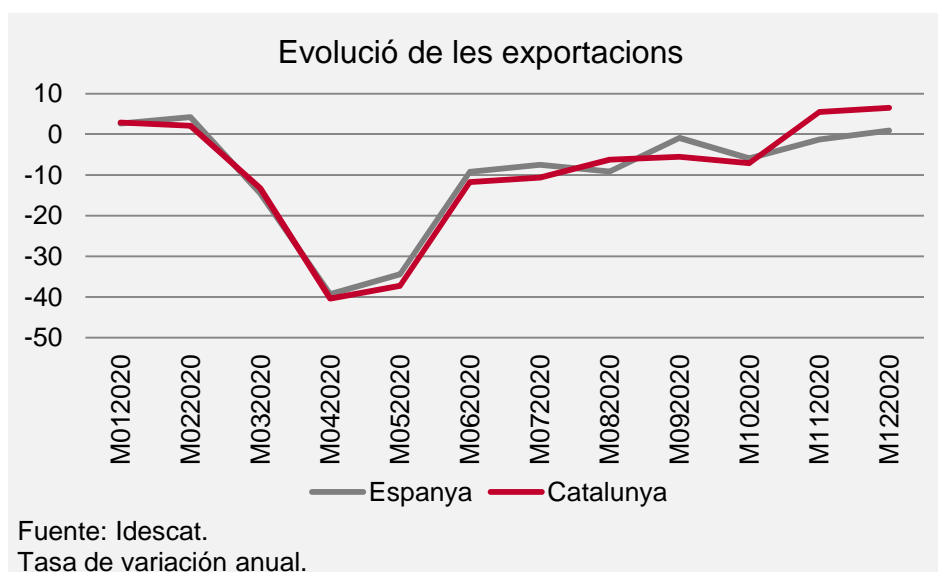
Font: Banc d'Espanya.

D'altra banda, les estadístiques d'exportacions de béns assenyalen que, en 2020, les vendes a l'exterior van totalitzar 261.176 milions d'euros en el conjunt d'Espanya, la qual cosa representa una contracció de 10,0% respecte a 2019. Les importacions van disminuir un 14,7% i van aconseguir els 274.598 milions d'euros, i la taxa de cobertura va repuntar fins al 95,1%.

El saldo comercial deficitari va ser de 13.422 milions d'euros, un 58,0% menor que el de 2019. El dèficit energètic va baixar un 37,5%, mentre que el saldo no energètic va presentar un balanç positiu de 1.106 milions d'euros, enfront del dèficit de 8.737 milions d'euros del 2019.

En aquest context, les vendes a l'exterior catalanes van disminuir un 10,3% al 2020 (66.265 milions d'euros, un 25,4% del total d'Espanya).

Per part seva, les importacions es van reduir un 18,1% (75.681 milions d'euros, un 27,6% del total d'Espanya). Com a conseqüència, la balança comercial va registrar un dèficit de 9.415 milions d'euros, un 49,3% menor que al 2019.

És important apreciar que les exportacions evolucionen favorablement, recuperant la senda de creixement cap a finals de l'any passat, amb molt més dinamisme a Catalunya que a Espanya.

Comparativa internacional				
Variació anual 2020	Desembre		Gener-Desembre	
	Exportacions	Importacions	Exportacions	Importacions
Catalunya	6,5	0,1	-10,3	-18,1
Espanya	0,9	-3,3	-10,0	-14,7
Alemanya	2,7	3,5	-9,3	-7,2
França	-5,5	-3,8	-16,3	-13,4
Itàlia	3,3	-1,7	-9,7	-12,8
Zona euro	1,7	-0,1	-9,1	-9,9
Regne Unit	2,8	0,9	-8,3	-9,2
UE-28	-8,0	16,0	-14,6	-9,6
EUA	-2,0	6,5	-12,9	-6,4
Xina	18,1	6,5	3,6	-1,1
Japó	2,0	-11,6	-11,1	-13,8

Font: MITC.

Exportacions per sector

2019	Espanya:		Catalunya:	
	Quota (%)	Variació anual (%)	Quota (%)	Variació anual (%)
Aliments	19,6	5,5	16,6	6,3
Productes energètics	4,8	-40,9	2,8	-53,4
Matèries primeres	2,3	-14,4	1,7	-9,6
Semimanuf. no químiques	10,1	-10,4	6,4	-13,3
Productes químics	15,5	-3,6	29,6	-3,4
Béns d'equip	19,8	-12,6	16,0	-17,9
Sector automòbil	14,8	-12,9	12,1	-19,3
Béns de consum durador	1,7	-2,7	1,7	-4,9
Manufactures de consum	9,5	-15,1	12,1	-16,3
Altres mercaderies	1,8	9,2	1,1	6,6
Total	100	-10,0	100	-11,6

Font: MITC. *Catalunya fins a novembre.

Exportacions per destinació

2019	Espanya:		Catalunya:	
	Quota (%)	Variació anual (%)	Quota (%)	Variació anual (%)
Europa	73,0	-8,0	73,6	-11,1
Unió Europea	60,5	-7,7	59,8	-10,8
Zona Euro	53,2	-7,0	52,5	-10,6
França	16,1	-3,9	17,3	-8,4
Alemanya	11,3	-4,8	10,5	-6,0
Itàlia	7,8	-11,8	8,8	-12,7
Resto UE	7,3	-12,2	7,2	-12,6
Resto Europa	12,5	-9,6	13,9	-12,3
Regne Unit	6,5	-13,5	5,0	-25,6
Amèrica del Nord	5,4	-11,5	4,0	-9,4
EUA	4,7	-11,2	3,7	-8,5
Amèrica Llatina	4,4	-23,8	4,9	-24,2
Brasil	1,2	-25,1	1,6	-30,4
Àsia	9,5	-7,1	11,2	3,1
Xina	3,1	20,1	4,0	52,0
Japó	1,0	-7,6	1,2	-13,6
Orient Mitjà	2,6	-10,5	2,7	-12,0
Àfrica	6,0	-16,3	5,2	-20,4
Marroc	2,8	-13,3	2,0	-14,4
Oceania	0,7	-4,3	0,5	7,4
Total	100	-10,0	100	-11,6

Font: MITC. *Catalunya fins a novembre.

